

Motion till riksdagen 2013/14:N436

av Lise Nordin m.fl. (MP)

Havsbaserad vindkraft

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheterna till statlig upphandling av havsbaserad vindkraft.

Möjligheter med havsbaserad vindkraft

Den havsbaserade vindkraften har många fördelar, men har ännu inte tagit fart i Sverige. Den är i dagsläget något dyrare än den landbaserade, men har många fördelar, vilket motiverar ett politiskt initiativ för att skapa förutsättningar för att det byggs.

Ett vindkraftverk baserat till havs har mycket större kapacitet än ett på land. Vindkraftsprojektet Blekinge Offshore kan ge 7–8 TWh när det byggs, vilket är mer än hela kärnkraftverket Barsebäck innan stängning. De jämnare vindar som finns till havs innebär att vindkraften kan bidra med ett stabilare effekttillskott än om vindkraften bara byggs på land.

Havsbaserad vindkraft i Östersjön är särskilt intressant tack vare gynnsamma förutsättningar i form av mindre vågor, lägre salthalt, grundare vatten och närmare land. Produktionskostnaden för havsbaserade projekt i Sverige ligger på cirka 0,9 kr/kWh medan produktionskostnaden för projekt i Nordsjön bedöms ligga runt 1,2 kr/kWh.

Havsbaserad vindkraft kan bidra till att öka Sveriges försörjningstrygghet när produktionen från befintliga kärnkraftsreaktorer ska ersättas. En utbyggnad av den havsbaserade vindkraften underlättar för Sverige att genomföra omställningen med bibehållen försörjningstrygghet och låga elpriser.

Befintliga och planerade svenska projekt skulle kunna producera 25 TWh el, redan inom 5–10 år. En satsning på vindkraft till havs ger möjligheter att under relativt kort tid bygga upp stor produktionskapacitet där behovet av ny elproduktion är som störst. Havsbaserad vindkraft i söder stärker elbalansen i

Fel! Okänt namn på

elområde 4 och kan bidra till att minska prisskillnaderna mellan elområdena. En större geografisk spridning bidrar till en ökad effekttillgänglighet.

Acceptansen för vindkraft kan antas vara större om den delvis byggs till havs, där den inte påverkar landskapsbilden. Även konflikter med andra intressen bedöms bli mindre i havet än vid motsvarande utbyggnad på land.

Möjligheter med EU:s samarbetsmekanismer

Energimyndigheten fick i regleringsbrevet 2013 uppdraget att analysera hur den del av förnybarhetsdirektivet som möjliggör gemensamma projekt via samarbetsmekanismer kan användas i Sverige. Det övergripande syftet med dessa är att reducera den totala kostnaden för att uppnå EU:s samlade mål om 20 procent förnybar energi till 2020. Samarbetsmekanismer betyder att ett EU-land kan investera i förnybar elproduktion i ett annat EU-land och tillgodoräkna sig den förnybara energin för att nå det egna landets uppsatta 2020-mål. Elen kan förbrukas i ursprungslandet men ett annat land kan köpa statistiken. EU-kommissionen menar att om den förnybara energin produceras där det kostar minst kommer företag, konsumenter och skattebetalare kunna tjäna upp mot 100 miljarder kronor varje år. Sverige har goda förutsättningar att bli säljare av förnybara värden till andra EU-länder, vilket skulle minska kostnaderna för utbyggnaden samtidigt som svensk industri och svenska elkonsumenter får fördelar av en ökad försörjningstrygghet och lägre elpriser. I Ecofys rapport "Renewable energy progress and biofuels sustainability" från september 2012 görs bedömningen att det finns en risk för att alla medlemsländer utom tre (Sverige, Estland och Österrike) kommer att ha svårt att nå sina nationella mål för år 2020 om de inte vidtar ytterligare åtgärder. Intresset för gemensamma projekt kommer sannolikt att öka ju närmare 2020 vi kommer.

Staten behöver ta en aktiv roll

I Energimyndighetens redovisning av regeringsuppdraget "Gemensamma projekt, havsbaserad vindkraft" skisseras en statlig upphandling av havsbaserad vindkraft, utanför elcertifikatsystemet, med sikte på samarbetsmekanismerna i EU:s förnybarhetsdirektiv.

Energimyndigheten ser möjligheterna, påpekar att det är bråttom och för fram att staten behöver ta en aktiv roll och föreslår att den ska ges ett kompletterande uppdrag att gå ut med en intresseförfrågan som förberedelse för en kommande upphandling. Ett flertal andra EU-länder har använt statlig upphandling för att skapa förutsättningar för havsbaserad vindkraft. Genom att staten tar en samordnande roll, sätter ett mål och tar upp anbud från de vindkraftsprojektörer som är beredda att bygga till mest konkurrenskraftiga priser så skapas förutsättningar för den havsbaserade vindkraften att ta fart

Fel! Okänt namn på

även i Sverige. Möjligheterna till statlig upphandling bör utredas. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

Stockholm den 2 oktober 2013

Lise Nordin (MP)

Jonas Eriksson (MP)

Maria Ferm (MP)

Mats Pertoft (MP)